

2024/2146

5.8.2024

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2024/2146,

2. august 2024,

ajutiste erakorraliste meetmete kohta, millega tehakse 2024. aastal erand Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 ja komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/891 teatavatest sätetest, et lahendada veinisektoris ning puu- ja köögiviljasektoris ebasoodsatest ilmastikutingimustest põhjustatud eriprobleemid

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (⁽¹⁾) eriti selle artikli 221 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kestev põud 2023. aasta sügisel ning 2024. aasta talvel ja kevadel mõjutas veinisektorit oluliselt, peamiselt Lõuna-Itaalias ja Hispaanias. Teistes tootmispiirkondades, eeskätt Põhja-Itaalias ja Prantsusmaal, takistasid 2024. aasta kevade ülemäärased vihmajärgid viinamarjakasvatajatel teha teatavaid töid õigeaegselt. Sellised olukorrad on põhjustanud asjaomastes piirkondades asuvatele viinamarjakasvatajatele erakordselt suuri raskusi. Hispaania, Itaalia ja Prantsusmaa on komisjoni sellest teavitanud ja palunud tal võtta 2024. aastal lõppevate viinapuude istutuslubadega seoses vajalikud meetmed. Sarnase mõjuga karmid ilmastikutingimused põhjustasid kahju ka teistes liikmesriikides, kõige enam sealsetes veinootmispiirkondades.
- (2) Ühelt poolt erakorraline kuivus ja teiselt poolt liigsed vihmajärgid on takistanud viinamarjakasvatajatel teha istandustes töid, mida tavaliselt tehakse sügisel, talvel ja kevadel, nagu pinnase puhastamine ja ettevalmistamine, uute viinapuude istutamine või viinapuude pookimine. Piirkondades, mida mõjutavad erakordsed põuad või liigsed vihmajärgid, ei saa neid töid teha pinnase kuivuse ja uute viinapuude kasvatamiseks äärmiselt ebasoodsate tingimuste tõttu või seepärast, et ülemäärase vihmajärgi korral ei ole võimalik istandustele ligi pääseda ja seal pinnast töödelda.
- (3) Määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimeses lõigus on sätestatud, et viinapuude istutuseks ja taasistutuseks antavad load kehtivad kolm aastat alates nende väljastamise päevast. Kõnealuse määruse artikli 68 lõike 2 esimeses lõigus on sätestatud, et istutusõiguste muutmise järel antavatel lubadel on sama pikk kehtivusaeg kui algselt antud istutusõigustel. Loa kehtivusaja jooksul otsustab viinamarjakasvataja tavaliselt, milliseid viinamarjasorte ta soovib uues istanduses kasvatada ja millist veini toota, valmistab pinnase sügisel või kevadel ette ning hangib uued viinapuud, mis istutatakse kevadel, kuna see on nende istutamiseks kõige sobivam aastaaeg.
- (4) Ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu ei saanud viinamarjakasvatajad, kellele on põuast või liigest vihmast mõjutatud piirkondades viinapuude istutamiseks väljastatud load, mis kaotavad 2024. aastal kehtivuse, kõnealuseid lubasid nende kehtivusaja viimase aasta kevadel plaanikohaselt kasutada. Kuna on võimatu prognoosida, kaua ebasoodsad ilmastikutingimused ja nende põhjustatud tagajärjed kestavad, ei saa olla kindel, et asjaomastel viinamarjakasvatajatel on võimalik oma istutuslood ettenähtud kehtivusaja jooksul ära kasutada. Olukorras, kus veinisektoris valitsevad juba niigi ebasoodsad turutingimused, tuleks viinamarjakasvatajatel istutada viinapuud kuuma aastaajal, mis on kasvutsükli arvestades istutamiseks ebasoodsam aeg ja muudab selle raskemaks ning tekitab lisakulusid.

(¹) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

- (5) Neil põhjustel ja selleks, et vältida uusistutuslubade kaotaminekut või võtta arvesse istutustingimuste võimalikku kiiret halvenemist piirkondades, mis said liikmesriikide hinnangul 2024. aastal põuast või liigest vihmast kahjustada, on vaja viivitamata anda luba pikendada ühe aasta võrra põuast või liigest vihmast mõjutatud piirkondades istutus- ja taasistutuslubasid, mille kehtivus lõpeb 2024. aastal.
- (6) Kuna määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 64, artikli 66 või artikli 68 lõike 1 kohaselt välja antud istutus- ja taasistutusload sellistes piirkondades viinapuude istutamiseks, mis said liikmesriikide hinnangul 2024. aasta kevadel põuast või liigest vihmast kahjustada, kaotavad 2024. aastal kehtivuse, tuleks kõnealuseid lube pikendada 12 kuu võrra alates nende kehtivusaja lõppemise kuupäevast 2024. aastal, et asjaomased viinamarjakasvatajad saaksid 2025. aastal viinapuid istutada.
- (7) Neid raskusi arvesse võttes tuleks lubada põuast või liigest vihmast mõjutatud piirkondade viinamarjakasvatajatel loobuda 2024. aastal aeguvast istutus- ja taasistutusloast, ilma et nende suhtes kohaldataks määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõikes 3 osutatud halduskaristust.
- (8) 2024. aasta kevadel olid mitme liikmesriigi eri piirkonnas ilmastikutingimused väga ebasoodsad, kahjustades oluliselt puu- ja köögiviljade tootmist. Erakordsed ilmatikutingimused, nimelt 2024. aasta aprilli karm pakane Austrias, Tšehhis ja Poolas ning 2024. aasta mais Poolas sadanud rahe kahjustasid ulatuslikku maa-ala ja suurt osa nende riikide toodangust. 2024. aasta kevade karmid ilmastikutingimused mõjutasid oluliselt puu- ja köögivilja tootmist ka teistes liidu tootmispiirkondades.
- (9) 2024. aasta aprilli pakase ja 2024. aasta mais sadanud rahe tekitatud kahju leevendamiseks on komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2024/2030⁽²⁾ ette nähtud erakorraline rahaline toetus puu- ja köögiviljasektori ning veinisektori tootjatele, keda ebasoodsad ilmastikutingimused Austrias, Tšehhis ja Poolas mõjutasid. See rahaline toetus on suunatud ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud tootjatele, kuigi need põhjustasid puu- ja köögiviljasektori tunnustatud tootjaorganisatsioonidele ka laiemaid probleeme.
- (10) Selliseid karme ilmastikuolusid arvesse võttes seisavad paljud puu- ja köögiviljasektori tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud, kelle põhitegevus toimub mõjutatud piirkondades, silmitsi oma tootjaliikmete toodangu olulise vähenemisega. Selleks et tulla toime tootmise vähenemise tagajärgedega ning leevendada selle mõju tootjaorganisatsioonide tunnustamise staatusele ja vältida käimasolevate rakenduskavade jaoks tehtavate maksete võimalikku peatamist, tuleks mõjutatud piirkondades asuvad tootjaorganisatsioonid vabastada 2024. aastal kohustusest järgida komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/891⁽³⁾ artikli 11 lõiget 2, kus on sätestatud, et kui tootjaorganisatsioon müüb selliste tootjate tooteid, kes ei ole tootjaorganisatsiooni ega tootjaorganisatsioonide liidu liikmed, peab müüdavate toodete majanduslik väärtus olema madalam tootjaorganisatsiooni või tootjaorganisatsioonide liidu turustatud toodangu väärtusest.
- (11) Eespool kirjeldatud karmide ilmastikunähtuste tagajärgi veini- ning puu- ja köögiviljasektorile ei saa käsitada turuhäiretena määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 219 tähenduses. Osutatud ilmastikunähtuste otsene mõju seisneb ühelt poolt selles, et viinapuid ei ole võimalik plaanikohaselt istutada, ja teiselt poolt selles, et tootjaorganisatsioonide toodangu väärtus, mille on tootnud nende endi liikmed, väheneb järsult. Kumbki neist kahest olukorrast ei kujuta endast turuhäiret. Samuti ei ole nende puhul tegemist kõnealuse määruse artikliga 220 hõlmatud looma- või taimehaiguste või tarbijate usalduse kaotuse tagajärgedega. Olukorrad, mida käesoleva määrusega soovitakse lahendada, kujutavad endast määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 221 tähenduses konkreetseid probleeme, mida ei

⁽²⁾ Komisjoni 23. juuli 2024. aasta rakendusmäärus (EL) 2024/2030, milles käsitletakse erakorralise rahalise toetuse andmist Austrias, Tšehhis ja Poolas ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud puu- ja köögiviljasektorile ning veinisektorile vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1308/2013 (ELT L, 2024/2030, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2030/oj).

⁽³⁾ Komisjoni 13. märtsi 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/891, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 puu- ja köögivilja ning töödeldud puu- ja köögivilja sektorite osas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 neis sektorites kohaldatavate karistuste osas ja muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 (ELT L 138, 25.5.2017, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/891/oj).

ole võimalik lahendada selle määruse artikli 219 või 220 kohaselt võetavate meetmetega.

- (12) Võttes arvesse 2024. aasta kevade ilmastikunähtuste karmust ja veinisektori teatavates piirkondades valitsevat turu ebakindlust, tuleb tekkinud raskusi leevendada, tehes üksnes rangelt vajalikul määral ja ainult 2024. aastaks erandi määruse (EL) nr 1308/2013 ja delegeeritud määruse (EL) 2017/891 teatavatest sätetest, mida kohaldatakse 2024. aastal lõppevate uusistutuslubade ja nende kehtivate taasistutuslubade suhtes, mida ei ole käesoleva määruse jõustumise ajaks veinisektoris veel kasutatud, ning mõjutatud piirkondade puu- ja köögiviljasektori tunnustatud tootjaorganisatsioonide suhtes.
- (13) Liikmesriigid peaks edastama komisjonile üksikasjaliku teabe käesoleva määruse rakendamise kohta, et liit saaks jälgida käesoleva määrusega kehtestatud meetme tõhusust.
- (14) Lähtuvalt vajadusest võtta viivitamatuid meetmeid, peaks käesolev määrus jõustuma selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.
- (15) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Ajutised erandid määrusest (EL) nr 1308/2013 seoses istutuslubadega

1. Liikmesriigid määravad kindlaks oma territooriumil asuvad veinitootmispiirkonnad, mida 2024. aasta talvel ja kevadel tabas tõsine põud või liigne vihm sellisel määral, et viinamarjakasvatajad ei saa neil aastaegadel teha viinapuude istutamiseks vajalikke töid.
2. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimese lõigu esimesest lausest ja artikli 68 lõikest 2 lõpeb kõnealuse määruse artikli 64, artikli 66 ja artikli 68 lõike 1 kohaselt antud selliste istutus- ja taasistutuslubade kehtivus, mis aeguvad 2024. aastal ja on välja antud kasutamiseks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud piirkondades, 12 kuu möödumisel nende lubade esialgse kehtivusaja lõppemisest.
3. Erandina määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 62 lõike 3 esimese lõigu teisest lausest ei kohaldata halduskaristusi nende viinamarjakasvatajate suhtes, kellel on istutus- ja taasistutuslood, mis kaotavad kehtivuse 2024. aastal ja on välja antud kasutamiseks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud piirkondades, tingimusel et need viinamarjakasvatajad teatavad pädevatele asutustele 31. detsembriks 2024, et nad ei kavatse neile antud luba kasutada ega soovi käesoleva artikli lõikega 1 või 2 ette nähtud kehtivusaja pikendamist.

Artikkel 2

Ajutine erand delegeeritud määruse (EL) 2017/891 artikli 11 lõikest 2

Erandina delegeeritud määruse (EL) 2017/891 artikli 11 lõikest 2 ei kohaldata 2024. aastal 2024. aasta kevade ebasoodsatest ilmastikutingimustest mõjutatud tootjaorganisatsioonide suhtes piirangut, mille kohaselt võib tootjaorganisatsioon müüa selliste tootjate tooteid, kes ei ole tootjaorganisatsiooni ega tootjaorganisatsioonide liidu liikmed, üksnes juhul, kui kõnealuse tegevuse majanduslik väärtus on madalam organisatsiooni turustatud toodangu väärtusest.

*Artikkel 3***Teated**

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile 31. märtsiks 2025, kas nad on rakendanud artiklis 1 veinisektori suhtes sätestatud erandeid, ning vajaduse korral järgmise teabe:
 - a) piirkonnad, kus on kohaldatud artikli 1 lõigetes 2 ja 3 osutatud erandeid;
 - b) maa-ala, mis on hõlmatud istutus- ja taasistutuslubadega, mille kehtivust on artikli 1 lõike 2 alusel pikendatud 12 kuu võrra;
 - c) maa-ala, mis on hõlmatud istutus- ja taasistutuslubadega, mille kehtivus lõpeb 2024. aastal, kui viinamarjakasvataja, kellele need load anti, on artikli 1 lõike 3 alusel lubade kehtivuse pikendamisest loobunud.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile 31. märtsiks 2025, kas nad on rakendanud artiklis 2 puu- ja köögiviljasektori suhtes sätestatud erandit, ning vajaduse korral järgmise teabe:
 - a) piirkonnad, kus artiklis 2 osutatud erandit on kohaldatud;
 - b) nende tunnustatud tootjaorganisatsioonide arv, kes kohaldavad artiklis 2 osutatud erandeid.
3. Käesolevas artiklis osutatud teated komisjonile edastatakse vastavalt komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2017/1183 ⁽⁴⁾.

*Artikkel 4***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval*.

Seda kohaldatakse kuni 5. augustini 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 2. august 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

⁽⁴⁾ Komisjoni 20. aprilli 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/1183, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) nr 1307/2013 ja (EL) nr 1308/2013 seoses komisjonile edastatava teabe ja dokumentidega (ELT L 171, 4.7.2017, lk 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).